

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIK VÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Györgyváros M. utóda könyvkereskedése, hová a lap szerkesztését illető minden közlemény, valamint hirdetések a előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdén. Kéziratok nem adnak vissza.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, Füved.</p>	<p>Nyitástéri czikketek soronként 40 fillérről közölhetnek. Egyes lap ára 20 fillér.</p>	<p>Külföldi ár: Egész évre 6 kor. (Külföldre) 12 kor. Földre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legelőszobában számítatnak</p>
--	--	---	--	--

Tanulságok a néppárt csiki eljárásából.

A ki szelvet vet, vihart arat. A néppárt utazó fő emberei, névszerint Molnár János, gr. Zichy Aladár, Kálmán Károly és társai elhatározták, hogy Csik-megyét megnyerik a néppártnak. Hivatlanul, senki által nem kérve, újabban a csik-szentmártoni kerületet vették ostrom alá, hol tudvalevőleg Gyórfy Gyula, megyénk szülőltje, a székyei képviselő büszkesége a szabadelvű párti képviselő. Hogy a néppárt miért szemelte ki őt első sorban áldozatul, az teljesen érthetetlen, mert hisz őt mi, ugy szintén az egész ország buzgó katolikusnak ismerjük, kinek a katolicizmus érdekében tett fáradozásai általánosan ismertek és minden higgadt ember által méltányoltatnak.

A néppárt ezen eljárása kétszeres óvatosságra int, mert ime ez az eset is bizonyítja, hogy a néppárt vezető emberei haláladatlanok, üldözik azon embereket is, kik a katolikusok ügyeiben fáradoznak, dolgoznak és izadnak és nemcsak utazgatnak mint a néppárt emberei, kik csupán a nép igazgatására törekvesnek. De a fővezérek ezen eljárása egyuttal leleplezi őket, hogy ők nem a katolikus szempontokat tartják szem előtt, hanem titkos és rejtett politikai célzattal bírnak, mely bizonyára megégyezik a bécsi Lueger azon törekvésével, hogy az alkotmányos kormányzást el kell törölni. Másrészt teljesen érthetetlen Molnár János apát ur csiki taktikája. Ha ugyanis Gyórfy Gyula viselkedése a katolikus érdekek szempontjából nem elégti ki a néppártot, ugyan hol találunk olyan embert Erdélyben, ki az apát ur gusztyusának megfelelően. Hiszen mi előttünk nót fel Gyórfy Gyula nagygyá, gyerek korától fogva figyelemmel kísértük működését s elég nyilvános volt ez arra, hogy mindenki láthaassa és bírálhassa őt. A csiki nép pedig a csik-szentmártoni képviselőt

olyannak találta, ki ugy a megyéjében, mint az erdélyi katolikus státus gyűlésein, nem különben az országos katolikus kongresszuson, az országházban, a kongrua bizottságban, egy szóval mindent éliesen kifent kardját mindig kihuzta, valahányszor katolikus érdekek megvédéséről volt szó. Miért kezdte meg tehát épen őt ellene oly vehemensül a támadást a néppárt? Valjon mutathat-e akár Molnár János, akár gr. Zichy Aladár csak egy sornyi meghívót is csiki embertől vagy erdélyi paptól is, melyben a néppárt után kívánczok volna egyesek. Bizonyára niúsen a kezükben ilyen meghívó s ha aztán mégis ők, mint előttünk ismeretlen emberek bejönnek hozzánk, felzavarják a nép nyugalmát egy oly politikai program mellett, melyet minden székyei és alkotmányos érzésű ember megvet, akkor ne csodálkozzanak, ha a nép elkecsereedik és a különben is a székyelnél meglevő összes idegen gyűlölet kifejezést is nyer.

A néppárt háromszor intézett rohamot most egymás után különböző községekben és a nép mindannyiszor olyan ellenállást fejtett ki, melynek tanulságait szálkséges lesz levonni.

Nem elég ott megállnunk, hogy egyszerűen tudomásul vegyük azt, hogy Csik-Szentmártonban a néppárt szónokai nem tudtak szóhoz jutni, hogy Kászonban a néprőlés nem fogadta el gróf Zichy Aladár elnökségét, hanem maga köréből választott egyet, de szónokolni itt sem tudott senki, hogy Tusnádon szintén tehetetlenül állt a bevándorló idegen vezérelt és nem tudta előadni népboldogító programját, hogy Csik-Szentgyörgyön hasonlóan jártak a néppárti apostolok azon megtoldással, hogy tojás repült a szónokokl akarók fejéhez, hogy továbbá ennek folytán Menaságra nem is mentek el, hol gyászlobogóval várta a nép őket.

Mind ennél ugyanis nagyobb baj történt. A nép lelkében egy áradat indult meg, mely semmi esteire sem előnyös. Mind ezeken a helyeken a nép

a néppárt vezéreiben csak a papokat látta és miután a néppárt ellen volt feldühölve, nem tudott másképen elkecsereedett hangulatának kifejezést adni, mint hogy nemcsak „le a papokkal, le a papi politikával“ felkiáltásokban tört ki, hanem a papság ellen ezen hangulat oly kifejezésekre ragadta el a küzdőket, hogy azt már csak a jó egyetértés és a békés együttélés szempontjából is sajnálnunk kell. A komoly politikusnak nem áll érdekében az, hogy a papság és a hívők ellenséges viszonyban álljanak egymással szemben, mert egyrészt az az erkölcsi erő, mely a népben a vallás szeretetének hirdetése és terjesztése által növekszik, előnyére válik ugy az államnak, mint a hazafiasságnak, másrészt pedig ha ez meggyengül vagy elpusztul, ez csak hátrányos lehet mindnyájunkra nézve.

Pedig a néppárt erőszakoskodó és hivatalon tolakodása Csikmegyében csak kezdetét képezte annak a harcznak, mely okvetetlenül folytatódni fog, ha ezen szerencsétlen párt ki nem vonul körünkből. Ha pedig ilyen a kezdet, akkor sokkal áldatalanabb lesz a folytatás, mert hisz a csata szenvedélye a küzdelem közepette növekszik. Nem lesz ebből senkinek haszna s a legtöbbet a papság veszt, már pedig ezt annyival ószintebben sajnáljuk, mert az egész megyében talán őt hat pap kivételével a többiek nem értenek egyet a néppárttal.

(Gondolja meg magát a papság s különösen vegye fontolóra az egész dologt a püspök s már csak a vallás és hitbuzgóság szempontjából és ne engedje Csikmegyét egy áldatlan és ugys hiába való harc kizdterébe tenni, hanem írjanak a néppárti vezetőségnek egy szép levelet, melyben kérjék fel egymás és melegebb vidéken terjeszteni politikai programjukat s hagyják itt Csikmegyét, mivel különben a magya a püspök és papság köti a talpuk alá az uti lapot. Ez a helyes és egyedül tanulság a néppárt csiki viselkedéséből és eddigi küzdelemből.

= Páris Frigyes kir. Ugyászunk rokonszenves egyéniségéről és közbizsnu tevékenysége és működésével már többször találkoztunk és tárgyaltunk e lapok hasábjain.

Páris Frigyes kir. Ugyász, hogy hivatalos dolgait és kötelességeit nagy tudással és lelkiismeretes pontossággal végzi és teljesíti, a pihenésre és szórakozásra feltétlenül megkívánta szabad idejét arra használta és használja, hogy a magyarság érdekeit általában s különösen a székyei népet erkölcsi, szellemi és anyagi érdekeit megvédelmezze és előbbre vigye.

Közhasznu tevékenységét és fáradozásait ismeri nemcsak a vármegye minden lakója, de ismeri maga a kormány is, a hol már is, az ez ideig megjelent újságolva utórr munkáit, szakaszeri értekezéseit, az egyes gazdasági kongresszusokon elhangzott okos beszédeit, indítványait nemcsak figyelemre méltatták, hanem annak keresztléte vitélet állami érdekek dekretálták.

Páris Frigyesnek a „Németországi mezőgazdasági szövetkezetek“ című könyve maga egy egész és szép tanulmány s hogy ez a magyarságnak s székyeiségnek mekkora szolgálatot tett, egyek között bizonyítja azon elismerő okmányok, melyeket e munka megjelenése alkalmából feles számmal kapott.

Ezekből egy néhányat ime közlünk is. Csáska György kalocsai éresek Párisnak ezt írja:

„A németországi mezőgazdasági szövetkezetekről“ írt munkáját tanulmány tárgyává tettem.

Mínthogy pedig az egyházmegyei bíráló nyilatkozata szerint e műben nemcsak, hogy semmi sem található, mi a keresztényi elvekkel ellenkezik, hanem inkább benne mindenütt a praktikus keresztény szellem megnyilatkozását olvashatni: azért a tek. kir. Ugyász urnak ezen szép munkáját kúrendeletileg ajánlottam egyházmegyém papságának figyelmébe.

Többiben kitűnő áttekelttel vagyok szives lekötveztette
Csáska György,
kalocsai éresek

Dr. Samassa József egri éresek Párisnak így ír:

„Köszönettel vettem s „Németországi mezőgazdasági szövetkezetek“ című munkálatát, mely a tárgyhoz méltó Ugyazseretelt megírva, valóban hasznos tájékoztatást szolgált a népkép erkölcsi s anyagi jólétére nagyon kiható szövetkezetek ismerete körül.

E czérra tekintettel jó szándékú törekvéseinek támogatására munkálatát készségesen ajánlottam körtelevőleg egyházmegyei papságom figyelmébe.

Többiben hazafelnü ldvözlettel vagyok
Dr. Samassa József, egri éresek

A „CSIKI LAPOK“ TARTALMA.

Anyám emlékezte.

Mesze, mesze jártam, tövis rózsá úgyon, Borongó, nevét, örök ifju tájon, Bányes nap sugárban, sötét éjszakában, Te ártad futotam, hozzád vont a vágyam, Mind hiába jártam!

Menem cséltalanul, berkek ólén sirva, Mély erők úlére izótt lélkem buja, Felhők küszöbén, merész szikla szízen Keresem, ki reám örüm sugárt hintsen, Hiába volt minden!

Jártam dms mesékön pacsirta dalánál, Szomszját óltó hívős erdei forrásnál, Álom szárnyon jártam, fel a csillagokba, Új világokba járt árva lélkem utja, Se híre, se hamva!

Se híre, se hamva immár jó szivednek, A bus temetőbe nehéz hantok fednek, Bár alá merülhet az örökös éjbe, Mégis emlékednek soha sem lesz vége, Nem lesz el felejtvé!

Sorsom, futok tovább pusztán, dus virágon, Nevedet hordozva tükádt ajakimón, Derűben-borúban csak te hozzád vágyom, Hias te voltál legjobb széles e világón, Anyám, szép virágom!

lf. Botár Béla.

Szent Imre ünnepély.

A csik-somlyói róm. kath. főgimnázium tanári kara és ifjusága a gimnázium védőzenének, Szent Imrének tiszteletére november 5-én délelőtt ünnepélyt rendezett.

Tanulagokban gazdag ünnepeget, mely akkor, midőn az ifjuság nevelni, buzditani igyekszik, a hallgató közönséget is mély gondolkodásra készíteti.

Illetékes ajtkáról oly nagyzerül eszmék hangzottak el, melyeknek megvalósítására adjon a Gondviselés erőt, kitarassz a lelkes tanári karnak, az ifjuság oadósd, hivatott vezetőinek, fiaink keblébe fogékony szívet, hogy a jó magteremény talajra találjon: a szülőknök megfigyelmet és okoságot, hogy a nemes csírat otthon kellő gondnállá apólják fiaink lelkében; mert az iskola egyedül nem képes azt érteljes fává nevelni, ha a család a tanárok iránti igaz tisztelettel és méltánnyással nem siet az iskola törekvéseinek támogatására.

Maga az ünnepeget azt. misével kezdődött, melyet Vaszilkievitz Viktor gimn. aligazgató szolgáltattott. A mise alatt a gimn. vegyes ének-kara Riszner Ödön tanár vezetésé mellett énekeltek remek egyházi énekeköt négy hangra oly sötéklyvel, hogy elfelejtettünk imádkozni; hallgatón a szép éneket, s lelkünk a felmagasztaltságú szárnyain repült a mindenség Úrához.

Mise végzetével Fazakas Gáspár tanár lépett a szószékre, s tartott egy gyönyörű szónoklatot, melyben az ifjuságot valóságossággal

párosult hazaszeretetre buzditotta, kimutatván a történelemlől vett példákalt, hogy csak e két erény együttesen képes fenntartani a nemzetet.

A templomból a gimnázium ugynevezett nagytermébe vonultunk, hol az ünnepey többi része folyt le.

Elsőzör is Pál Gábor igazgató mondta el lelkesítő, eszmékben gazdag megnyitóját, melyet a hallgatók hatalmasan megélejtézet.

Ezután következett a „Szent Imre himnusz“, melyet a vegyeskar precízzen adott elő. Az ünnepey kimagasló pontját képezte Bálinth György regens felolvasása. Bevezetés képen elmondta, hogy felolvasása predikáció szerül lesz. „Irhattam volna — ugymond — valami csevegészerül dolgot, mely a hőlykezet bizonyosan jobban érdekelte volna“. Teljes elemében azt tapasztaltam, s ezt így tudja a felolvasó regens ur is, hogy a jeles predikátorok legbuzgóbb hallgatói mindig a hőlygek voltak, s bizony megtehetett elégedve a mai hőlyg-közönséggel is, mert látszott rajtuk, mily érdekeltek hallgatták remek felolvasását, s mily lelkesen éljenek és tapsoltak a komoly urakkal és a könnyebben hevülő fiatalaggal.

Bán Aladár: „A magyar nemzetért“ című költeményét Schlett Győző szavalta helyes fel fogadásal és hangulnyozással.

Mánya Márton pedig „Árpád siri Álma“-t adta elő talpraesetten.

A gimnázium főfirkara Dürnernek Viharban című dalát adta elő nagy hatással.

A műsor 5. és 9. pontját az ifjusági zenekar töltötte be.

Ebből két valezert játszottak nagyon ügyesen. Azután a magyar nép dalokat, melyek közül különösen az „Kirágatta galambomat“ kezdőtől nótával keltetel nagy hatást.

A himnuszt a vegyeskar énekelte teljes összhanggal a zenekar kísérete mellett.

Végül a bur(?) indulót hozta el a zenekar. Az ünnepeyrol teljes megelégedéssel elégedve a rendező és szereplő tanárokt, valamint az ifjuság is. Legfeljebb anyit megjegyzésünk lehetne, miszerint kár volt az ünnepeyét a rajzteremben rendezni. Ott keltetel volna megtartani, hova a program szeriet is tervezve volt, az internatus nagy tornában. Mert itt az a sok költözökös az állványtokkal meglehetően alkalmatlanágot okozott. De meg az ifjuság egy töredéke tinn is szorult a folyosón, a mi bizony nagy veszteség volt rájuk nézve, a akik benn voltak, ugy ószo voltak ezoriva, hogy bámulni lehet, miként tudtak oly eszpen énekelni. A zenekar sem tudott kellőleg elhelyezkedni.

No de hiszen majd másképen lesz a gimnázium új épületében, Csik-Szeredán. Hozza Isten mind előbb, nehezen várjuk, szívesen látjuk. Addig is asoaban kisjező működséket teljes siker. Rendesenek mind több ilyen sikerült ünnepeyét mint es volt, melyről beszámoltunk. Cs. K.

Ezen kívül Páris Frigyesnek elismerő nyilatkozatot küldöttek Samreccányi Pál sepeesi püspök, továbbá Bartók György erdélyi ev. ref. és Balicz Frigyes lutheránus püspökök és a kik mindannyian a fennebb jelzett tanulmánykönyvet egyhásmegyéjük felgömbölytő ajándokként a annak terjesztését készséggel megígérték és elvállalták.

Mi pedig ezek után Páris Frigyesnek csak azt mondjuk, hogy a megkezdett uton csak előre!

A képviselőház ülése. A képviselőház október 30-iki, 31-iki, továbbá a november hó 3-iki gyűléseiben a trónörökös házassága alkalmából kiadott nyilatkozat beszékléséről szóló javaslatot tárgyalta. A vitát Engelmyer előadó vezette be, elfogadásra ajánlván a javaslatot. A javaslat ellen beszélt: Kossuth Ferenc és Kálmán Aladár. A trónörökös fejtegetéséhez. A Kossuth beszéde szép, logikus volt. Azt állítja, hogy a független országok az első valóban sikerült példaként. Továbbá Hollo János, Meszary Béla, Báthay László, Palcsenyi József és Györfy Elek. A javaslat mellett Széll Kálmán miniszter elnök és Horváthy Nándor mondtak teljesen meggyőző és nagyobb szabású beszédeket. Zég többek felszólalásait várjuk. A november 3-iki gyűlésben Főnök Ruzsácz intézett interpellációt a földmívelésügyi miniszterhez az úregri nyulat által okozott nagyenerékű károkról.

A képviselőház pénzügyi bizottsága a múlt hétfő folyamán a földmívelési tervhez költségvetéséről foglalkozott és azt változtatás nélkül elfogadta.

Néppárti gyűlések Csikban.

A néppárt vezető férfiai, a kiknek a múlt hónapban még alkalom volt meggyőződni az épesül és józanan gondolkodó székelyek politikai hívtársairól, nem okultak azon rájuk és hirdetőit elveikre sokat mondó eseményekből, melyek hangosan figyelmeztették őket, hogy itt minélunk semmiféle hangzatos jelszó s meg a katolikus vallás védelmezése címen se tudnak magunkat tért hódítani, nem, mert a mi értelmes és okos székelyeink nem kívánunk részt az ők honboldogító (?) politikájukból és továbbra is megelégedünk azok vezetésével, a kik minden téren teljes igyekezettel és jóindulattal a csiki székely nép előhaladásán és boldogulásán munkálkodtak.

Ennek bizonyítéka azon újabb kudarc, mely a néppárti törekvéseit és térdhúditási szándékait a folyó hó első napjain rendezett néppárti gyűlések alkalmával ismételtén megköszorulta.

Ezen újabb történet dolgok talán fel fogják nyitni a néppárti vezetők szeméit s végre valahára be fogják látni, hogy haszontalanul erőlködnek, hogy hiában erőszakolnak olyan dolgokat a csiki székely népre, a melyek annak semmi körülmények között nem kelhetnek. Jobb lesz tehát ha már anyji helyen kináld, de legkevésbé sem keressék és többé kevésbé elviselt és elvasolt politikai arucikkeit szépen összehajtogatják s felszedve a sátorfát, elszelnek olyan vidékekre, a hol mézes-mazsos beszédeknek, csillagok, de tartalom nélküli ígéreteknek hálaabban hallgatósága leemel. Menjenek isten hírével, mert itt már nem segít nekik rajtuk, sem a körözött szónokokkal, sem a sokat ígért frázisok, sem pedig a „Kossuth nótá”-ra kapított kortes dalok. Hiában firtogtatja Molnár apát ravasz arcuzatát, hiában lögödjön Kálmán Károly zápotjának felkent fejét és hiában köszörelő Zichy Aladár fej a torkát, itt senki előtt szívesen nem látja, senki meg nem hallgatja, szóval itt már semmi keresni valójuk nincs.

A közlebről tartott néppárti gyűlések lefolyását a bozának küldött egészen tárgyilagos tudósítások alapján a következőkben ismertetjük.

A folyó hó 1-én Kászon-Altizen Molnár János preláta, Zichy Aladár gróf, Kálmán Károly orsz. képviselő és Bonicz Ferenc szerkesztő által rendezett kirakodó vásár nemcsak teljesen meghiúsult, hanem hogy az árúrok onnan ép bírral menekülhettek azt csak azon férfiak, illetve határozati közölgések közölnhettek, kiket első helyekről alkalmával az ország közvéleménye előtt sárral dobáltak meg és befekéltetett igyekedtek, mint olyanokat, kik a gyűlölködési szabadságot és a népakarat szabály megnyilatkozását korlátozást volna.

A mise után a piactéren megjelentek a fentiek plebánusai és képlánjai kíséretében a környezett urak, a hol már nagy számú nép volt összerövidve. A néppárti vezér férfiakat az „Le a néppártal” kiáltásokkal fogadták s közben-közben Györfy Gyula képviselőt viharosan előfontesték. Itt-ott hangzott ugyan egy-egy néppártot üdvözölő gyenge éjlen is, és azonban csak olyan volt, mint gyenge veréb-csiripolás a viharos tenger szögze mellett.

A látás és az ajfolyton növekedett, melyből csak a Györfy éljenessé és a néppárti abszolutizációt lehetett tisztán kienni. Zichy Aladár gróf fellépett az emelvényre s többézzel megkísérelte megkezdni oly sokszor beüresedett megnyitó beszédét, de az semmi-kép sem sikerült, hangja a nagy szajkúseppőse teljesen elvészett.

Ekkor előlépett Balázs Sándor székely földművelő, őt meghallgatták. Balázs Sándor így szól: Székely atyámfiai, ha négyülést akarunk tartani, akkor illő és igazságos, hogy magunk válasszunk magunknak előnököt. Nekünk nem kell idegen előnök, meg ha gróf Zichynek híjják is, ne tölje fel magát! Beszédre éppen Andrást Lajost kiáltotta ki előnöknek. Erre ismét kitört a zúj. A látás mindinkább fenyegetővé vált. Hiában intette Bartalis főszolgabíró csendre a népet, az mit sem használt. Világosan látszott az, hogy a nép el nem szánva arra, hogy a néppárti képviselőket semmi szin alatt nem fogja meghallgatni.

Balázs Sándor ismét előállott és élette Andrást Lajost, e közben egy dühös székely az emelvényhez lépett s ráfordult gróf Zichyre: Szálljon le onnan, ott nincsen semmi keresete, adja át a helyét a mi előnökünknek, Andrást Lajostnak. A nemes gróf jónak látta engedelmessé keni s leszállott az emelvényről.

E közben érkezett meg mintegy 15 székelyen egy rakás Györfy éljenő székely, az éljenőst átvették a többiek is s azután a néppártot abszolutizálták.

Zichy újra szólani akart. Ekkor a vihar egészen erejével kitört. Hasztalan csillapították a forrongó tömeget Bartalis főszolgabíró. Szaniszló és Palfy közösi jegyzők, az semmit sem használt és a helyzetet hova tovább kritikussá és fenyegetőbbé vált.

Ekkor Molnár apát felkérte a főszolgabíró, hogy a gyűlést oszlassa fel, a mit az meg is tett.

Az oszladozó tömeg folyton élette Györfy él és abszolutizálta a néppártot.

A nép egy töredéke vissza maradván, Zichy újra beszélni kezdett, ezt azonban a többiek észrevéven, nem engedték szóhoz jutni. Erre aztán a néppárti urak is jónak látták a plebánára bevonulni, de még hosszas ideig hallhatták az „Éljen Györfy Gyula”, „Le a néppártal” kiáltásokat. Így történt ez Kászonban.

Folyó hó 4-én, vasárnap, kevés különbséggel hasonló jelenet ismétlődött Csik-Tusnádon, Csik-Szentgyörgyön és Csik-Menáságon, a mely helyeken a már több ízben megnevezett urak szintén gyűléseket igyekeztek tartani.

Tusnádon vasárnap reggel 9 órakor akarták a néppárti gyűlést megtartani, de a szónokok itt sem juthattak szóhoz, dezára annak, hogy az összejutók egy csekély töredéke velük rokonszenvezett.

A gyűlés színhelyére a templomból padok és terítőket hoztak ki, a nép nagyobb része elhív bizonyos ezélatosságot látott s elégedetlenségének hangos szavakkal adott kifejezést. Voltak azonban olyanok is, a kik ezt a dolgot helyeselték. Az ellenkező véleményűek között előbb összeszólalkozás, később dulakodás támadt. A zavargókat a csendesítő választotta szét. Ezzel aztán a néppárti gyűlések itt is vége volt.

Tusnádról kocsikon mentek át Csik-Szentgyörgyre. Valék egy időben a szomszéd faluk közönségéből is igen sokan Csik-Szentgyörgyre felé tartottak s így, ut közben is volt alkalom gyönyörködni az „Éljen Györfy Gyula”, „Le a néppártal”-féle kiabálásokban.

Egy-egy szembejött a papi látra láttára tiszteletudóan emelt kalapot s hangos szóval: „Dicsértessék az Ur Jézus”-t küszönt. Az ilyenek Kálmán Károly szólta rá: „Éljen a néppárt”. A közönlő bácsi megriadva csapta fel kalapját, valamint kiáltotta a koesi utat, hangját azonban elnyelte a kocsizörgés.

Épen délre járt az idő, a szentgyörgyi piacron kisebb nagyobb csoportokban nagy tömeg volt összerövidve, kiknek számat a templomból kitóduló közönség nagyban felszaporította.

A fentebb már említett néppárti urak Buzás Mihály kanonok, Koncez István, Bardócz István, Kádár János, Csató Ferenc és Imre-Károly plebánusok kíséretében jelentek meg a színhelyen.

Itt is hangos „Éljen Györfy Gyula”, „Le a néppártal”. „Menjenek Tótországba” kiáltások fogadták, melyeknek alig akart vége-hossza lenni. Az az egy pár gyenge éjlen, mely a néppártnak szólott s melyet amugyja elnyelt a nép zúgása, sovány vizgatás volt az elke-seredett arcu uraknak.

Hasztalan volt minden kísérlet, itt sem tudtak semmiféle szóhoz jutni. Épen Kálmán Károly erőlködött kézzel lábál, hogy szóhoz jutathasson, midőn egy tojás replült el feje felett s valamivel távolabb a földhöz vágódott és szétesécsnant, kárt azonban nem okozott. A második tojás már egy fekete reverendán ejtett sajátságos alakú, furcsa sárga pecsétet, a harmadik Kálmán Károlyt fején találta a big tartalma befolyta egész arcát. A furcsa bomba szétpattanása után Kálmán Károly kijelentette, hogy elég volt, nagyon is sok volt a dicsőség-ből s az emelvényt odahagyta. Pokoli látás és ordítózás keletkezett e jelenet hatás alatt. Ettől a néppártiak valóságilag megriadtak s elhatározták, hogy visszavonulnak, a mi meg is történt.

A fellagotott tömeg, melyet It-ott a járó-kelő fejémepek is üszeltek, Bartalis főszolgabíró

felszólítására oszladozni kezdett folyton kiabálván: „Éljen Györfy Gyula”, „Vesszen a néppárt”, „Le a nép ántókkal”!

Csik-Menáságra a gyűlés délután 3 órára volt hirdetve, a néppártban nyomban ebe-d után gyűlésezni kezdett s rövid időn nagy számú tömeg gyűlt össze, melyet a szomszédfalvakból átazillanzó emberek folyton szaporítottak. Itt is Györfy Gyulát éltették, a s gyűszolobogó láttára, melylyel a néppártiakat fogadni akarták, újra meg újra abszolutizáltak a néppártot s a fekete lobogót óriási derűtlenség között kézről-kézre adták, míg végre Bartalis főszolgabíró a gyűszolobogót eltétele.

Telt, múlt az idő, de a néppárti vezetők mindecan nem érkeztek meg. Ugy három óra felé azonban izenet jött, mely azt tartalmazta, hogy a néppárti urak teljesen megvannak elégedve a csik-szentgyörgyi szives fogadtatással, a melegságból immár nem kérnek, szóval a gyűlést nem fogják megtartani. Erre aztán a főszolgabíró csendre és nyugalomra intvén a tömeget, felszólította, hogy nyugodtan oszladoznak szét, a mit aztán az emberek Györfy Gyula hangos éltése mellett meg is tettek.

Igy folytunk le és így végződtek a vasárnapi néppárti gyűlések. Ha ez nem teljes vereség nem óriási felhála, akkor a világon semmit sem lehet ilyennek nevezni.

Hogy a megtörténtek után még lesz-e kedvük a néppárti vezetőknek itt Csikban tovább is erőlködni és erőltetni a dolgot, azt nem tudjuk, azonban azt tanácsoljuk, hogy ne menjenek el innen bekesésben, hiszen ők is tudják, hogy nem jó a hurt erősen megfeszíteni — mert elszakad.

A státus gyűlésből.

A múlt hó 25-én megtartott rom. kath. státus gyűlésen igen tanulságos és kiválóan megvilágított szónokokat hallgattak el. A melyek mindenké feltét bizonyítják, hogy az erl. rom. katolikus státus olyan férfiak gyűlése, a kik tudás, megfigyelés és tapasztalatok dolgában első helyen állanak.

A tárgyalás folyamán elmondott beszédek nagyobb része a státus vagyonának kezelése körül forgott, azonban érdekesek azon fejtegetések is a melyek az egyházi és tanügyi állapotok javítására és előbbre vitelére irányultak.

Ha a státus igazgató tanácsa a tárgyalások során felvetett lidvös eszméket különös figyelemmel méltatja és azokat a státus ügyeinek vezetésében realizálja és megvalósítja, azoknak hatású s titusnak úgy anyagi mint szellemi előhaladásán meg fog látszani.

Az elhangzott beszédek közül egyik leg-érdekesebb s azon indítványt fogva, a mely alapján foglaltatott talán a legfontosabb is volt a Rudnyánszky József bíróé.

Zsel a beszéddel, egyfelől azért mért a nemes báró családi üsse kötetésénél fogva már régebb idő óta telkes barátja az erdélyi és az azok között a székely érdekeknek, másfelől miután a beszéd maga is a státus-gyűlések egyik legfontosabb momentumát képezte, kötn kell foglalkoznunk.

A beszéd anyagát elvont tárgyról a számviteli rendszeréről, a zároszámadásokról, vagyon mérleg és előirányzatok oly képen való összeállításáról szólott, hogy az a vagyon képét és annak minden változását úgy töltsesse fel, hogy a kezelés minden mozzanatát tisztán látható s az eredmény a legapróbb részletekig megítélhető legyen, e mellett hogy az ellen-érdek is nagyobb mértékben és könnyebben gyakorolható legyen. Az előirányzatok esetről, esetre csatlakodó lennének az üzem tervök is. Továbbá azt is javasolja, hogy az erdészeti és a földmívelési ágak választásának külön.

A javaslatot nagy helyesléssel és zűjös éljenessé fogadták s azt melegen ajánlották az igazgató tanács figyelmébe.

Rudnyánszky József fontos beszéde és gyakorlati szempontból kiváló sulylyal bíró javaslata bizonyára meghozza a maga lidvös eredményét s a státus vagyonának kezelésében egy újabb korsortok honosit meg, mely egy okosrúth és eredményesebb gazdálkodás kezdetét fogja jelenteni.

A nemes báró ur ilyen irányú törekvéseit, mindenki a ki az egyház ügyei iránt érdeklődik a legmelegebb elismeréssel fogadja s ózinte szívóbb óhajja, hogy eme hasznos törekvések a köz javára minél előbb meg-teremjék értékes gyümölcsöket.

Tanító gyűlés.

A csikmegei általános tanító-egyesület csiki köre őzi rendes gyűlést folyó év október hó 25-én Csik-Szapvizen a közöni iskolában tartotta meg, melyen a kör tagjain kívül vendégek is igen szép számmal vettek részt.

Gyűlés előtt Becze Ferenc az I. osztályban a számtanból, Bartha István a III. oszt. szintén a számtanból és Hozó Anna a IV. oszt. a nyelvtanból a szokásos gyakorlati tanításokat végeztek.

A tanítások befejezése után Lakatos Mihály elnök a megjelent tagokat és vendégeket üdvözölve, megjegyzi, hogy gyengélkedő egész-észe miatt és idő megyerése csőljából is,

hogy Csizser Pető igazgató-tanítónak, mint az egyesület egyik érdemes tagjának és alkalom-al tartandó 35 éves tanítói, illetve 25 éves igazgatótanítói működésének jubileumán a tanító-testület rész vevésben, hosszabb megnyitó beszédet nem mondhat, hanem a tagokat vállvetett buzgó munkálkodása buzditja és mint egyesületünkre igen kedvezőlen hírt felemlíti, hogy egy újabb miniszteri rendelet értelmében a felsőnép és polg. iskolai tanítók külön tesülette alakulván, az egyesületből kilépnek s így számban és erőben csökkennek, ha nem vizgataltjon azon remény és bizalom, hogy talán közel jövőben vármegyéink összes tanító-egyesületei egy tekintélyes nagy testületté fognak egyesülni, melynek reményében a gyűlést megnyitotta.

Énök szavait a gyűlés lelkesült éljen-zéssel foglalta.

Az elnöki előterjesztések során bejelent, hogy idáig a „Tanítók Haza” javára az 50 koronás részvénynek első részletét csak 7 tag fizette be, mely takarekpénztárába van betéve. Felhívja a kör tagjait, hogy ezen kötelezett-ségüknek snját jól fel fogott erdekükben mielőbb megfelelni sziveskedjenek.

A változások bejelentésénél sajnálatlalt tudatja, hogy Buzás János volt csik-szentmihály-ajnádi tanító Miniszter ur ő nagyméltóságának magas ítéletével állásától elmozdítottán, megszünt az egyesület tagja lenni, új tagnak pedig bejelentette Benedek Ágoston eskügyimes-rakotyaai tanító.

A beklüdtött igazgatók után előterjeszté Buzás Jánosnak a tanító-egyesülethez intézett azon írásbeli kérését, hogy nagyméltósága vállalás és közoktatási n. kir. miniszteriumnak 12154—900. számú ítéletével beszüntett nyugdíj igényének visszanyerhetése szőljából benyújtandó kegyelmi kérvényéhez, tekintettel 20 tanítói és egyesületi működésére, hozzá járulni sziveskedjék.

Ezen kérvény feletti határozat a gyűlés végére halasztottat. Olvasottat a mult gyűlés jegyzőkönyve, mely észrevétel nélkül elfogadtatván jegyzőkönyve elismerés és köszönet szavazottat. Ezután a gyűk. tanítások bíráttak meg, melyek élénk eszme cseré és vitaközás után sikerülteknek mondták ki.

Az igazgatók elintézésénél után énök Buzás János kérvényét tette ki tárgyalásra, előre bocsátván, hogy itt egy megváltozhatlan ítélettel állunk szemben, annak érdemére nézve nem nyilatkozhatunk, annak bírálatát ki zárunk tartja s minden arra irányuló nyilatkozat ellen már előre óvat emel, azt meg nem engedhetné, hanem tekintettel nagy családjára és 20 évi buzgó működésére véleménye szerint a kegyelmi kérvényhez az egyesület hozzájárulna; felhívja a gyűlést hozzon határozatot.

Töbök hozzá szólatá után elhatározottat, hogy a testület a magas ítélet előtt tisztelettel meghajlik s tekintettel Buzás Jánosnak az egyesület kebelében kifejtett odaadó lelkes munkásságára, 20 évi hosszas tanítói szolgálatára és szomorú, nehéz viszonyoknak élbe néző nagy családjára a kegyelmi kérvényhez a legmelegebb kartári érülettel hozzájárul s legmelyebb hódolatát eszedezik Miniszter ur ő nagyméltósága előtt, kegyeskedjék szerencsétlen tanítóúrunk büntetését enyhíteni és 20 évi nyugdíj jogosultságát legkegyelme- sebben visszaadni.

A jövő gyűlés elnökét Csikgyimes-Felsőlok kijelölésben, a hígudt és komolytanácskozásért köszönetet mondott és a gyűlést bezárta.

Ezután a kör tagja Csizser Pető jubileumán és az ezt követő banketten vettek részt, melyen Drezsnándi Viktor csikszeredai könyvkereskedőnk a „Tanítók Haza” javára felajánlott 20 koronás adományának az élnök által bejelentése és a jelen levő vendégekhez intézett lelkes felhívására a közölt kimutatás szerint nevezett czélra 68 korona gyűlt be, melyert a szives adakozóknak ezután is köszönetet mondunk

László Peter, egy. tájékozó.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halottak emléke. Folyó hó 1-én a bedőlött sztrkülteben megáztaltak a helybeli rom. kath. templom harangjai, hogy fájdalmas zokogásokkal figyelmeztessék az embereket az elhunyt kedvesek iránti köteles kegyeletre s egyben mindenkinet észbú juttassák a „menemto mori”-t. Már a kor delúntáni órákban sokan keresték fel a temetőt, hogy egyfelől tehessék szertit faldísítást kedveseik sírját, másfelől pedig alkalozsan szírvél, a meghaltak iránti kegyelettel, Igazi bánattal és tőrdelmességgel végig hallgassák a sírok előtt tartott egyházi szertartást. Nap lementé után foglalkutak a sírokon a gyertya lángok, fáklyák és lámpák a az értelem emelkedő füst vitte magával a magába az itt maradtoknak az eltávoztak iránti szeretettel, az öbvégyek és árva panaszos zokogását, a fájdalommal csordulított megzett szívök finnos fohászt s egyszerűsármind az emlékeztet szelid tisztelet s a jövő életben való vizionáltság reményében csöndes meganyugvás szállta meg az Isten kegyelmében rendülletlenül bizó bekeleket. A gyertyák, lámpák, fáklyák lassankint kialudtak a közönség-nél eloszlott s pár óra múlva ismét a csend és a nyugalom vette át az uralmat a halottak pihenő helyén.

